

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiri- stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravišstvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativno reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 23. julija.

Proti „Slovenskemu Narodu“ in proti „Tedniku“ zdaj nekateri zelotni duhovniki vse počenjajo. V boji proti našemu listu so že stopili na kancel in pridigujejo križansko vojsko. Tako nam dobajajo poročila iz Notranjskega, iz Šmarja na Štajerskem in prav iz ljubljanske bližine od Brda, poročila, da so duhovniki že na prižnici grmeli proti našemu listu.

Najoriginalnejše kozlovske skoje na svetem nauku odmenjenem kraju je delal beneficijar Šarec v št. Vidu pri Lukovici. Ta je zadnjo nedeljo pridigoval proti našemu listu in rekel, da je naročevanje in branje „Slovenskega Naroda“ najhujši smrtni greh!! Ta mož, ki se drzne s tako buteljnostjo javno pred narod stopiti je, kakor se nam poroča, sam vreden, da bi ga kdo podučil o grehih. On je pijanec in je bil že večkrat v samostan poslan, da bi se spokoril. In taki so najzelotniši in najbolj ljudstvo begajo z lažmi, namestu da bi ga podučevali.

Če bode tako dalje šlo, in videti je, da pojde, — onda se moramo pač na ljut boj pripravljati. Vidimo, da je pri nekaterih oni Bleiweisov izrek v Novicah: „rajši nemškutarja kot liberalnega Slovenca“ resničen. Potlej nij mogoče kompromisa, tu bo tedaj veljalo: pardona ne dajemo, pa ga tudi ne terjamo. Kdo bo koncema zmagal, to vemo. Naša ideja svobodomiselnosti ima zaveznike po vsem slovanskem in tujem svetu, njeni sobojevniki se množe, a krdelo mrčnjastva in teme se manjša. Le po tem neumnem potu naj delajo duhovniki naprej, bodo videli, koliko veljave bodo čez pet let imeli.

Da-li je potrebno, na prižnico politiko

nositi, o tem ne bomo denes govorili. Kakih pripomočkov se bode treba proti tem ščuvačem s časom poslužiti, da se neškodljivi storé, to bo nas bližnja praksa podučila. Denes le zopet svoje prijatelje opominjamo, da naj z isto eneržijo „Slovenski Narod“ širijo povsod, kjer je mogoče, posebno med omikanimi in zavednimi Slovenci, „Tednik“ pa med kmeti, katere naj nikjer podučiti ne pozabijo, da so taki „smrtni grehi“, kakor jih oni Šarec broji, humbug in bedarija, nastavljen, da bi kmete v nevednosti hranila.

Pametnejši gospodje duhovniki bi morda dobro storili, svoje preognjene stanovske tovariše na tem pogubnem potu ustaviti in jim razložiti, da bode tako postopanje samo stanu škodilo, iz naše stranke pa protivnika naredilo, kakoršen dozdaš še nij. Kajti tako otročji menda razumniki, ki so se nekoliko čez prag ozrli, vendar nijso, da bodo z nekoliko pridigami dva organa ubili, katere drži vsa posvetna inteligencija po vsej Sloveniji. Že so veliko zagrešili, ko so prt med nami prerezali. Še večji bo greh, ako tirajo svojo nepreudarnost do ekstrema.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. julija.

Proti vladi in Auerspergovemu ministerstvu ostro pišejo tudi dozdanji prijatelji obeh. Ustavoverna „D. Z.“ potrjuje, da še Nemci ne pojdejo več skozi grm in strm za vlado in za ministerstvom, ker vlada in ministerstvo ne hodi po ustavnem potu, ker kardinalu Rauscherju (mimogrede ponavljamo, da je ta klerikalec tudi največji sovražnik Slovanov) na korist dela. Tudi „Tgpst.“ prizna, da vlada nema več niti pri ustavover-

cih zaupanja. Zapomnimo si to, ker pri bodočih volitvah bo sama vlada proti narodnim kandidatom delala.

Na spodnjem **Koroškem** so vsled poročil nemških listov povsod nemško-ustavovni kandidati postavljeni. Upamo, da se tudi od slovenske strani, posebno od strani „Trdnjave“, ki je javno obljubila, da hoče delati, že vse priprave delajo, da zmagata dva slovenska kandidata, naj bosta že te ali one barve, da sta le narodna.

Češki klub je skoro že za vse okraje kandidate dogovoril. Pri izvrstni disciplini češkega naroda in pri modri medseobni toleranci čeških voditeljev, ki znajo pravo slogo vzdržavati — nij nobene dvombe, da Čehi zopet zmagajo.

Na **Moravskem** nema ona stranka med narodnjaki še večine, ki terja, da se naj narodnjaki udeležijo deželnega zbora in sploh povsod sodelujejo, kjer se vprašanja narodnosti, kot za obstanek narodna najvažnejša, obravnavajo.

Južni **italijanski Tirolci** ponavljajo svoje zahtevanje naj se italijanski del Tirolskega loči od nemškega. Vladni listi se na to ponovljeno pravično terjanje srde. Ravno tako fevdadni listi mislijo. Prvi imenujejo prizadevanje, kronovine trgati, „revolucijonarno.“ Zmerjanje je dober kup a ideje gredo nepredrljivo naprej.

Hrvatski klub narodnih poslancev je imel v Zagrebu sejo, v kateri so se določila vprašanja o prihodnji vladi.

Vnanje države.

Srbski minister Ristič biva sedaj na Dunaji, da sklene z Andrašijem pogodbo zaradi udeležja Srbije pri uravnanji Donave. Vlada srbska je podaljšala obrok za železniško koncesijo do 2. septembra.

Car **ruski** Aleksander odpotuje denes iz Jugenheima v domovino. 20. julija se je prišel cesar Viljem posloviti od njega. — Na potu v Kivo bodo Rusi napravili artezičnih vodnjakov. — General Kaufman se vrne

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Drugi del.

III.

(14. nadaljevanje.)

Ako boste kedaj hodili čez Crémien, svetujem Vam, da se tam pomudite. Mislite si staro, mājhenno mesto. Na enem kraju je obdaje naravna terasa z navpičnim zidovjem in podrtine starinskega, utrjenega samostana; na drugem skalovje, po kojem pleza srobot. Na skalovji stojč, kakor venec razvaline, v katerih ima čuk svoje stanovanje. To malo mestice, ki ima priporočujoče se hotéle, stvarja središče gorskega kroga, koje se odpira proti zahodu, ter gleda po velikej, valovitej dolini, kjer si je reka Rhône izvolila pot, da bi prišla v Lijón. Crémien je za vsakega ča-

roven kraj, za umetelnika pa najbolj: zdi se mu, da je v Italiji, tako laska zemski kras klasičnemu veličestvu, tako imajo teréni živahne barve, tako je skala siva ali ovenčana s cvetjem, kakor bi hotela klicati se Sulamito: Glej, solnce me je ranilo! Tukaj se zbirajo v oskem prostoru najrazličnejši motivi, kratki in nezmerni horizonti, gore in doline, dobrave, kjer čepe oparnice med malinjami in zimzelenom; tam zopet hlad košatih orehov, čar brajde, dolga šetališča z ridami vitkih jagnjed — pa zopet stisnene doline, koder se bister vir šeta s svojim mrmljanjem; drugje zopet nezmerno močvirje, obrasteno z jelšami, kopajočimi se v črnih, lenih tolmúnih. Ali ljubite rodovitno, smehljajočo se krajino, deteljina polja, ali koruzne njive, koje križajo vinske armade? Pa valjda še bolj ljubite suhe, izsesane kraje, nad kojimi gospodari kaka starikava skala, koje objema mlado zelenje? V Crémien-u boste našli vsega, česar boste želeli.

Stanoval sem v Charmilles-u v napušnem stolpu; eno okno je gledalo po divjej dolinici, koje je zapiral grad, ki mi je pred očmi razvijala umno sestavo svojih harmoničnih črt, in kjer se je tu pa tam lesketal ponosni Rhône. Le sobo mi je bilo treba prehoditi, pa sem prišel od Poussin-a do Salvatorja, od stila do fantazije.

Med tem časom, ko sem si jaz ogledaval pokrajino, prikupila se je Meta vsem prebivalcem Charmillesa. Malo časa jej je bilo dosta, da je ukrotila trmasto Lulico. Zahtevala je, naj se nihče ne utiče med-njo in med otroka; naj njenemu svarjenju nihče ne jemlje moči, naj nikdo ne brani otroka kaznovati. Te točke so bile za gospó Mauerre-ovo jako tropljive, teško je dovolila za-nje; a soprug jo je pregovoril. Pri prvem pregrešku kazni Meta Lulo s hišnim zaporom, ter se zaklene z njo vred v veliko dvorano, kjer se nij dalo ničesa ubiti, potem se vsede k oknu ter šiva, češ, naj razsaja otroče, ko-

v Petrograd, da bo poročal osebno o izidu vojske.

Ruski profesor Makušev odgovarja v „Golosu“ Palackemu na njegovo znano pismo v Susekovi „Reformi“ in ponavlja svojo misel, da je treba, da Rusi avstrijske Slované rešijo pred poginom, tudi če bi se avstrijski Slovani sami po svoji volji rešiti ne dali. Ob enem očita Palackemu, da zastoj sanja o slovanski Avstriji in da bodo morali Slovani en književni občni jezik, to je ruski prevzeti. —

Na **Francoskem** vlada sedaj med republikanci velik političen indiferentizem — vsaj slišati nij nič odločilnega. Narodna skupščina je sprejela v saboto nasvet zaradi upehljave religioznih vaj v vojski, ter sklenila, da se odloži zborovanje od 27. julija do 5. novembra. Republikanci so bili sicer predlagali, da se snide skupščina takoj po odhodu Prusov, pa ostali so v manjšini. Tako bode vojvoda Broglié s tovariši tri mesece lahko sam gospodaril. Podpirala ga bode v preganjanju republikancev permanentna komisija, ki je prevzela nalog Cerberusa narodne skupščine. Republikanci so v ponedeljek vendar le stavili interpelacijo o notranji politiki, pa izid še nij znan.

Najvažnije so denes novice iz **Spanije**. Ondotne zadeve so v tem bipu silno zmotane. Nova vlada pod predsedništvom Salmerona je prijavila sicer program „da hoče vpeljati red na vsaki način ter izvršiti potrebne reforme“, a ne ve se, če bo imela dovolj moči za to. Južna mesta, Valencia, Murcia, Cartagena, Sevilla, Cadiz in druge so v popolni ustaji. Ustaja ima federalističen značaj. Valencia in Murcia ste se proglasile kot samostojne države, isto tako tudi Andaluzija, vendar pa je vladni odbor v Murciji izrekel, da hoče izvrševati naredbe kortesov. Iz Cartagene so odjadrale vojne ladije, da insurgirajo tudi Alicante. V Cadizu so ustajniki skušali vzeti arsenal, bili so pa odbiti. V Sevilli so se pa polastili telegrafa. Ministerski svet je sklenil, odstaviti general-kapitena v Valenciji in vladnega namestnika v Murciji, postaviti poveljnika Cartageni pred vojno sodnijo, napraviti dva izbrana bataljona iz disponiblih oficirjev, poslati vse katalonske čete proti Karlismu v Aragoniji, in 10.000 mož v Andaluzijo, da pomiri to skrajno. Vse vojne ladije, ki so se udeležile ustaje v Cartageni, bodo proglašene kot pirati. V kortesih so mnogi poslanci dolžili Pi y Margalla, da je on neredov kriv, kar pa nij verjetno. Karlismi pod Saballom in don Alfonzom so med tem vzeli po dvanajdnem boji mesto Ignalado v Kataloniji. Don Karlos, ki je dobil iz Angleškega mnogo orožja in streliva, maršira z 10.000 možmi nad Bilbao.

likor hoče. Lulu je tudi storila svojo reč; ceptala je, prevračala stole, skakala; kake tri ure je bil tak ropot, da bi se bog ne bil slišal, ko bi grmel. Guvernanta je v enomer šivala, niti zmenila se nij za razbijanja; ko jej je zmanjkalo uže sape, vleže se na tla ter zaspi.

Po dveh ali treh takih preskušnjah izprevidela je ta mala Lulu, da je dobila mojstra, in da jo ta mojster res ljubi, ako terja samo pametne stvari od nje; da je tedaj najboljša, ako se svojej guvernanti dobrovoljno udá.

Dete ljubi le to, kar se mu protistavlja; mirno, pametno ravnanje učinja nanj kakor čar. Kljube svojej jezi je bila Lulu dobrosrčno dete; zato se je pa privadilo kmalu svoje guvernante tako, da je bila vedno pri njej, in da je rajša poslušala njene lekcije, nego da bi se igrala. Ta ročna učiteljica se je trudila vzbuditi v njej zanimanje, obdržati jo pri vztrajnosti ter soliti svoje učenje z dobro voljo in veseljem. Z besedo: obna-

Italijanski prefekt v Anconi je po izgledu perudžinskega prepovedal procesije v Loreto. Minghetti, Visconti Venosta in Finali so se podali v Turin, da sprejmo šaha perzijskega, ki se bo sešel ondi z Viktor Emanuelom, potem pa odpotuje baje takoj v domovino, ker je dobil neki vznemirajoče vesti iz Perzije.

Na **Nemškem** je še zmirom hud boj med cerkvijo in državo. Vratislavski nadškof je ukazal te dni duhovnom svoje škofije, da naj odbijajo vladna zahtevanja. Ondotni korar Richthofen, katerega je hotel kapitel odstaviti, ker ne priznava nezmotljivosti papeževe, je od vlade rehabilitiran. Višja sodnija je odbila pritožbo škofa ermelandskega, kateremu je že od 1. oktobra 1872 leta sem ustavljeno izplačevanje temporalij.

Dopisi.

Iz Gorenjskega 19. julija [Izv. dop.] (Ljubljanska hranilnica.) Po vsem Gorenjskem se je raznesla neresnična novica, da je tudi ljubljanska hranilnica v zvezi z dunajsko borzo in je veliko izgubila, in da bo vsled tega kmalu plačevanje ustavila, ali pa samo za 100 gld. 75 gl. plačala in tako veliko ubogih ljudi ob svoje trdo zaslužene in pristradane krajcarje pripravila. Mnogi bi bili naravnost v Ljubljano leteli in svoje vlozbe nazaj zahtevali, ako bi ne bili izvedeli, da so v tem času vsako leto hranilnični računi, in da se ne izplačuje. Tudi ljudstvo modruje in pravi, da le ubogi, ne pa bogatini dajejo svoje prislužke v hranilnico, torej bi bilo bolje tem večje obresti dati, kakor pa drugim pomagati, namreč toliko za dobre namene potrositi in takim pomagati, ki so dostikrat premožnejši kot posojilci in za te denarje dobro živijo in jih po nepotrebnem zapravljajo. Tudi se govori da se velikokrat veliki zneski hranilničnega denarja posojuje takim kupcem, ki znajo že drugi dan na boben priti.

Prosimo za razjasnilo, kako bi bilo ako bi se res zgodilo, da bi obligacije, katerih ima hranilnica tako ogromno število res ob veljavo prišle, kakor akcije na borzi in če hranilnični predstojniki v takih zadevah tudi s svojim lastnim premoženjem porokujejo za hranilnično premoženje in kdo bi v takih prigodbah škodo trpel? (Objavili smo ta glas enega naših kmetiskih naročnikov nespremen-

šanje male deklice se je tako spremenilo, da je to vsakega osupnilo. Kadar jo je njena muha iznova napalá, zadostil je Metin pogled, pa je vedela, kaj sme, kaj pa ne. Mil ponos, vztrajen duh, hladnokrvnost, potrpežljivost, to so lastnosti, ki delajo čudeže; a pritrdili boste, gospá, da je to redkoma zedinjeno.

Jaz ne vem, kje si je Meta vzela časa, da je stvorila vse, pa ipak nikdar bila nevoljna. Odgoja Lulu nij bila sinekura; a kmalu je imela na sebi i dolžnosti intendantinje. Gospa Mauserre-ova je bila pre-dobra, da bi znala vladati hišo. Največja skrb jej je bila, videti okolo sebe le srečne obraze. Spominjam se še, da je nekda v obližji rimskem, ko smo pred dežjem bežali v neko priprosto krčmo, do zadnjega grizljaja pojéla pusto omeleto, da bi le krčmarjevega samoljubja ne žalila. Sama je pripoznavala to slabost. Kadar sem karal svojo hišino, da mi je pokazala mrzel obraz, rekla mi je gospa: Jaz sem jej podložna, e in avilis co.

(Dalje prih.)

jen kot karakteristično mnenje, ki je v denšnjem času denarnih kriz med narodom. Razjasnovati ljudem to reč, je menda v interesu dotičnih denarnih zavodov. Ured.)

Iz šoštanjskega okraja 21. j. [Izv. dop.] (Ljudska šola in duhovniki.) Kaj in koliko se sedanji čas o važnosti ljudskih šol piše, je tako mnogovrstno, da bi obširna premišljevanja o tem poročati, bilo za prostor tega velecenjenega lista škoda. Ravno zato pa, ker se, predragi starši, od šole, v katero vaš najdražji zaklad pošiljate; od učiteljev, kateri mlada srca vaših otrok izobražujejo, dan denes toliko raznovrstnega govori in piše, naj tudi „Narod“, „Tednik“ kot skrbna prijatelja kmetškega ljudstva in branitelja šolskih pravic o tem obziru svojo besedico izjavita.

Kateri s človeštvom blago meni, mora priznati, da je ljudska šola v sedanjem pomenu ena najbistvenejših naredeb, za koje svobodno stanje, bi se ne le samo učitelji, temveč starši brez izimka potegovati morali, da ne propade iz zaznavanja dneva v temoto polunočne ure. — Znali bi mi zavrniti: saj imamo učitelja, kateri za to skrbí, da se terjatvi države od ljudske šole zadostuje; tedaj rakove poti mogoče nij! — Z lastnimi očmi lahko vidite, kako se tu ali tam večkrat stanje učitelja napada, kateri si je geslo globoko v srce zapisal, vse prizadetje za blagor, omiko in svobodo naroda darovati; kateri se mnogo trudi, naj bi iz mladine postali omikani samostojni ljudje, ne pa pritlikovci, kojih še žali bože premnogo slovensko zemljo tepta. Rekli bode: Kdo pa temu početju ovira? Dobro vam je znano, da ako le samo dva vetra pihljata, cvetje dreves prena-glo izpulita ter zbršeta sladko nado na bogato jesen. Ravno taka je tudi na šolskem polji. Mesto da bi se težavno delo odgojitelja podpiralo, se mu le od več strani protuje in napáčno dela, potem se vé, da zaželenega vspeha upati nij. — Premnogokrat ste že slišali, kako je marsikateri učitelj smatran kot „brezveren“ in bog vé vse kaj od neke strani, katera se boji, da bi iz mladine prestrojil potomce, kojih srcé bi ne le samo sladki, prilizneno zviti besedi iz priliznice verovalo, temveč, kojih stanje bi bilo svobodno misleče in neodvisno od mnenja temnega sveta. — Le pomislimo nekoliko nazaj v pretekla leta, čase, v kojih je učitelj vsak dan pričakoval „visoko častite“ gosp. duhovne v zakrestijo. V zvoniku je najpoprej k sv. maši pozvonil, potem jih je oblekel in večkrat „gospodove“ črevlje, ako so prašni ali blatni bili, obrisati moral, potem pa ministriral — in gredé na kako spoved pred mašnikom v eni roki veliko svetilnico in „gospodovo“ pinjo nosil, z drugo pa zvonil, ter sploh celi dan cerkvena dela opravljal. Takrat, dragi deželan! nijsmo slišali, da bi bili učitelji kot „brezverni“ razkričani, za to ker so bili hlapeci fajmoštru. A zdaj pa, ko so učitelji vežo popustili in nekoliko svobode uživajo; v šoli predmete prednašati smejo, kateri so, kakor naši mračniki menijo, sveti „veri“ nevarni, ker učence ne podučé o svetosti, temuč jim svet in duh sedanjega časa predstavljajo, — zdaj se pravi: „vera je v nevarnosti.“ — In naj se učitelj še tako trudi s farnimi gospodi v zastopnosti živeti, to mu je vendar nemogoče; kajti besedica „učitelj“ mrzi g. duhovnikom, najbrž zaradi tega, ker jo je z njih mreže pobrisal, v koji se je po-

prej kotati moral. Zagotovim, da ravno ti žegnani gospodje učiteljem stanje najbolj gredo, ter ga pikajo, kjer in kako le premorejo; posebno pa, če pozvejo, da ne prizna „pravne stranke“, temu le svobodno misli, t. j., da je „Mladostenec“. —

Kako se g. kateheti za vse drugo brigajo, šolo pa na „klin“ vesijo, ker jim hujši smrdi, kot meni goreča goba, dokaže to, da redko, ali pa neredno ure verozakona obiskujejo; potem bi pa „vera“ ne obnemagovala? — Rad bi še o tem kaj več izjavil, pa drugo pot. Samo to še pristavim, da točim čisto vodo, in če kdo dokazov želi, mu jih živih obilno število z veseljem naštejem; stariše pa opozorujem: pazite s skrbnimi očmi, kako se pri vaših šolah godi, in lahko boste zapazili, zakaj „vera peša“. Brez zamere! —e—

Od zgornje ipavske doline

21. julija. [Izv. dopis.] Ne davno je bila goveja kužna bolezen na Hrvaškem in tu pa tam tudi po Slovenskih pokrajinah, kamor je bila po kupčiji hrvatskimi bušami занесена. In kolike očetovske skrbi nij imela naša vlada, da bi se ta nalezljiva bolezen dalje ne razširjala? Zato so bile provincije ob hrvatskeji meji z vojaškimi stražami zavarovane; drugod po Slovenskem pa so občine same na svojih mejah stražile, da bi kako bolno živinče po stezah in drugih stranskih poteh v vas ne prišlo in zdrava goveda okužilo. Tudi so bili skoraj do sedaj vsi živinski trgi prepovedani; in kdor je kako živinče kupil, moral je z listom od občinskega načelnika potrjenem dokazati, da je zdravo.

Kolikor pa vlado zaradi njene skrbi do živine od te strani hvalim, toliko bolj jo gram od druge strani, kajti ona nejma tolike ljubezni do človeka, kakor do nemega živinčeta; vsaj njeni nižji služabniki ne.

Kolikokrat se ne sliši od naših vojakov, ki so h konjkom uvrsteni, da jim rečejo vikši: „Če crkneš, kaj nam mar, dobimo drugega; a konj velja 300 for.“ Kdo je več vreden živalica ali človek? V kratkem je v bližnji vasici, pod županijo Šmarje, obolela mlada žena, komaj dve leti omožena, na kozeh in v desetih dneh umrla. Tamošnji občespoštovani g. župan je to kužno bolezen takoj naznanil goriškemu glavarju. A zastonj, ker se mu nej zljubilo boleznij v okom priti; kaj njemu mar za enega človeka ali več. posebno če je ubogi slovenski kmet? K sreči se bolezen dalje nij zatrosila, kati z umrlo ženo je bila tudi ona pokopana; a pri vsem tem si štejem v dolžnost to objaviti, da svet izve, kako po očetovo naša slavna vlada za svoje podložne skrbi, in kdo je največ kriv, ako se take kužne bolezni po svetu širijo! — Po drugih deželah se vlada jako skrbno kaže nasproti svojim podložnim, še jezuite izganja, samo da ne bi ljudstvo obolelo ali znorelo. I pri nas?! Naj se ne bi kričalo toliko o človekoljubji, za katero se tako malo briga!

Iz Pešte, 21. jul. [Izv. dop.] Naši časopisi se vendar po malem privajajo v orientalnem vprašanji tisti pot hoditi, kateri jim je Andrassy v starej „Pressi“ pokazal. „Pest. in „Ung. Lojd“ odobravata težnje turških Slovanov, osvoboditi se izpod turškega jarma. Istodobno pa obsojajeta enake težnje pod ogersko krono stoječih Slovanov, kakor da bi magjarski jarem kaj boljši in kaj lajši bil, nego je turški?! Zlasti proti Rumunom in Srbom bodrita rečena dva časopisa vlado

na brezobzirno energijo. Med Slovaki se je res čvrsta vladna stranka ustrojila. Med Rumuni in Srbi so pa vsa dosedanja prizadevanja, kakšno takšno vladno stranko ustrojiti, spodletela. Naši državniki uvidevajo to, pa si vendar ne morejo pomagati. Ideja ogerske države se pri Rumunih in Srbih ne da niti milom niti silom vcepiti. Raznaroditi ta dva naroda, ter si nju asimilirati, za to so pa Magjari v dušnem in gmotnem obziru preslabi. Komisar Hueber sprl se je z administratorjem srbske patrijarhije Gruičem, protestu pančevaškega mestnega zastopstva proti načinu razvojničenja vojn. krajine pristopilo je dosedaj še enajst kmetjskih občin, stvorenje Deakovskega kluba v Karanšebešu in po drugih srbskih in rumunskih mestih je večjom stranom brez željenega vspeha ostalo, mestno zastopstvo v Karlovcih je podelilo generaloma Mamuli in Biggu za njiju zaslugue iz let 1848 in 1849 v vojski proti Magjarom častno mestjanstvo, kar je „Pesti Naplo-a“ hudo zabólo. Vsi ti čini in dogodjaji so jasno in glavno govoreči dokazi, da so Rumuni in Srbi protivniki našega vladnega sistema, vsak njiju čuti, da ima za svojim hrbtom politično samostalne sorodne države, iz katerih, kakor Anteus iz matere zemlje, svojo moč dobivajo. Vsa državoslovna umetnost ne pomaga tu nič. Vsak sili k svojim, to je prirodni nagon. Samo to še manjka, da se tudi še Hrvati z Rumuni in Srbi zvežejo, potem je cela naša južna meja odprta rana. In to se bo tudi zgodilo, če Szlavy Hrvatom v osobnem vprašanji ne popusti. Dogovori z Mažuraničem so se na tem razbili, ker Szlavy v Mažuraničevo kompozicijo hrvatske vlade nij privolil. Pomirba ali razkrižanje s Hrvati visi denes na celo tenkeji niti. K vsem nepotrebnostim so se tudi Starčevićanci spet gibati začeli.

V našem strankarstvu vrši se neka metamorfoza. Desna frakcija levece pod Ghyzeyjem fuzijonira se z Deakovo stranko. Vsled tega bo baje Ghyzey v ministerstvo stopil. Ta del opozicije je uvidel, da Szlavyja ne more iz ministerske stolice potisniti; ker bi pa tudi on rad svoj delež vladanja dobil, fuzijonira se z Deakovci, ter s tem priznava „ausgleich“ leta 1867. Deak dobiva iz raznih mest priznanja za voljo njegovega govora o razmerji med državo in cerkvijo. Do sedaj je dobil priznavajoče adrese iz Szegedina, Arada, Pešte, Debrecina, Veliko-Varadina, Subotice, Sopruna in Požunja.

Domače stvari.

— (Ljubljansko mestno posojilo — je po vodi splavalo.) Piše se nam: Bankir Sothen na Dunaji je plačila ustavil, vsled tega je ministerstvo prepovedalo mestna posojila v Gradci — v Ljubljani i. t. d. Torej naši nemški mestni očetje so v zadregi, imajo denar na papirji, v mestnem žepu pa ne.

— (Iz tržaške okolice) se nam piše: Mestni magistrat je dal poziv, da so zapisniki volilcev na raznih krajih razpoloženi, da jih vsak lahko pogleda in sicer na magistratu, na borzi in drugih očitnih krajih. Vsak, kdor ima pravico voliti, naj pogleda, če je v zapisnik vpisan, da lahko reklamacijo položi, t. j. terja, da ga vpišejo, ker do 3. avgusta t. l. mora vsak svojo pritožbo vložiti, kasneje je prepozno. Okoličani in

drugi narodni volilci! ne zamudite in pogledjte, če ste vpisani, če ne, precej se je treba pritožiti, čas je zlato in treba je delati urno!

— (Imenovanja.) Minister za bogočastje in nauk je imenoval učiteljskega kandidata Jakob Purgaja za profesorja na državni gimnaziji v Mariboru in suplenta na drugi državni gimnaziji v Gradci Janez Ploverja za profesorja na državni gimnaziji v Celji; dalje učitelja na mestni šoli v Podčetrtku Jožef Klausea za profesorja na državni real-gimnaziji v Beljaku, končno suplenta na državni gimnaziji v Kremsu Gabriel Mitterstillerja za profesorja na drž. gimnaziji v Gorici.

— (Letina ljutomerske okolice.) Po goricah sploh dobro kaže. Maslovina (mosler) je res steber te sloveče slovenske kapljice, vendar se tudi rizling, ki je kralj vseh belih vin, dobro obnaša. Tla po tukajšnjih goricah so grudasta (trda), rizling pa ima slabe korenine ter ne morejo v globočino po hrane, naj bi torej cepili rizling v maslovino, ki ima pa močne korenine, da bi na moslerjev račun krepko rastel rizling, ki daje najbolje dišeče vino, in tako naj bi se tu kmalu udomačila ta tuja renska trta. — Žito nadlegujó letos miši in posebno tudi grahor, ki je kar vse prorasel. Nekateri nečejo ničesar slišati o slabem semenu in mislijo, da je to bog vrgel z nebes. Šestletnega kolobarenja (zaduja 3 leta detelja) treba in čistega semena in gnoja. Sicer je pa polje itd. v redu.

— (Od sv. Križa pri Ljutomeru) se nam piše 16. julija: Pri sv. Križu je 15. julija bila tako strašna ura, da se enake še stari ljudje ne spominjajo. Okolo 9. ure predpoldne pride nevihta, dež in toča; potem pa je grom in strel tako razsajal in divjal, da je bilo joj. Strela je udarila v neko kapelo, v kateri je ravno neka deklica proti meglam zvonila in jo ubila. Na več krajih je strela šinila v poslopja, v drevje, v snopje in cerkveni stolp trikrat. Sreča velika, ker so bili udarci le mrzli; se je tedaj malo hiš vnelo. Enemu kmetu je pogorelo 76 križev reži, drugemu pa 16 križev pšenice, v katere je strela udarila. Eden križ ima 15 snopov.

— (En funt sena osem goldin.) Iz Središča se nam piše 17. julija: Bilo je v srenji „Grabe“. Z. M. in Z. J. soseda se že delj časa sovražita zavoljo neke malenkosti, in ker imata svoja posestva poleg eden drugega, pokosil je Z. M. svojemu sosedu Z. J. kakor nalašč na senokoši nekaj trave. Ta želi krivico, katero mu je strije — bila sta si v rodu — storil z lepim poravnati, pošlje mu tedaj glas, da bi se poravnala. Strije pa od tega nič nij hotel vedeti in pravi naj da škodo ceniti in potem tožiti. Z. J. tega razžaljen, da od veljavnih mož škodo preiskati in izroči strijca pravici. Gosposka spozna ravnanje strijca za krivo, in ga obsodi za 40 gld. Može so spoznali storjeno škodo za kakih 5 funt. sena, od katerih pa Z. J. nij nič terjal. Tedaj kmetovalci! če se med soboj pikate in črtite, družega blago si prisojujete, kako bode mir, katerega si želimo pri nas. Kjer je v občini mir, tam zgine krivica in prepir. Krivično blago dobro storilo ne bo.

— (Iz Zatičine) se piše, da je Fr. Zoreu po domače Županu v Dobu pri sv. Roku pogorel konjski blev in druga poslopja, in mu ogenj naredil za 5000 gld. škode.

— (V Ormuži) se je ustanovilo učiteljsko društvo.

— (Baron Gall) v Mariboru bo svojih 10 dni zapora za zausnico, ki jo je policijskemu komisarju dal, v Gradci odsedel.

— (Božji poti.) Iz ptujske okolice se nam piše 20. julija: Nedavno je bilo na Ptujski gori „žeganje“ in mnogo ljudstva. V cerkvi je bila ukradena trgovcu P. Peselnu listnica z denarji, v znesku okolo 100 gld. Tudi enemu vozniku iz Ptuja je ukradenih 80 gld. Redko kedaj je slišati, da bi kakovo žeganje mirno končalo, navadno se sliši od tatvin, pretepanja itd. Ko bi vendar rajši v domače cerkve hodili, saj je vse eno, doma ali kje indi moliti. Zakaj tedaj čas tratiti, denar zapravljati po nepotrebnem? Božjih potov in žeganj se le krčmarji veselijo, ki takrat dosti zrešijo, in pa tatovi, ki ob tem času dosti prilike imajo, da lahko kradejo.

— (Pritožba.) Iz Menišije na Notranjskem se nam piše: Kako neomikano je obnašanje nekih uradnikov južne železnice proti Slovencem, to se iz sledečega razvidi. Dne 6. t. m. je bil nek trgovec iz Begunj A. Š. v Ljubljani. Ko je po noči ob 2. uri prišel na kolodvor ljubljanski zaradi odpotovanja na Rakek, je tam enega uradnika prosil, da bi mu dal karto za II. razred; toda gospod uradnik mu je dal karto namestu za II. razred za III. razred, akoravno si je oni uradnik iz petaka, katerega mu je omenjeni trgovec uročil, plačilo za II. razred vzel. Nato mu trgovec prijazno reče: „Gospod! jaz sem Vam plačal za II. razred, Vi pa ste mi karto dali za III. razred! popravite, ker to je zmota!“ Zaradi teh besedij je tisti gospod uradnik omenjenega trgovca skozi okno za uho udaril in rekel: „Du verfluchter Bauer!“ mu 5 gld. nazaj vrgel, lino pri oknu zaprl in policaje, kateri so na straži stali, poklical, da bi ga v zapor peljali. Toda policaji, ker so bili bolj umni, so prevideli, da je trgovec nedolžen, nijso hoteli uradnika ubogati, in tudi ne trgovca v zapor peljati. Zadržan je bil trgovec na svoje velike stroške, ker je imel drugi dan v Trstu biti, pa moral do drugega dneva popoldne poštne vlake čakati. Ali nij to velika surovost železničnih uradnikov? Pravil mi je tudi omenjeni trgovec, da se misli zaradi te surovosti na direkcijsko južne železnice pritožiti, da omenjenega uradnika — poduči.

— (Surovost naših c. kr. žandar-mov.) Nekov izobraženi Francoz, g. Claude Denuit iz Trsta, se je za to poletje začasno naselil, da bi se v frišnem kranjskem zraku ozdravel, v Leskovci, vasi litijskega okraja. Učil je neko žensko Grum, katera je prej pri njem služila, racijonelno žganje kuhati. Za svoje potrebe je izdajal tudi napoleon-dore. Vse to je župana, nepodučenega moža napotilo, da je c. kr. okrajnemu glavarju objavil, da se tu nevaren špion „gori drži“, ki same cekine izdaje itd. Okrajni glavar Schönwetter da ukaz žandarmom, naj se poduče o stvari. Žandarmi, nevedni ljudje in brez omike, pa gredo in po noči vzdignejo bolnega Francoza in ga bolnega po noči tirajo v daljno Litijo. Po potu so žandarmi neotesano ravnali s tem omikanim tujcem. Naročil si je bil na pr. v krčmi nekaj jedi, in en žandarm je kar z roko njegovo jed iz krožnika jemal, tako da je Francoz indi-

gniran vse vkup pustil. To se ve, da je bil v Litiji svojih muk rešen, in da je bilo g. Schönwetteru menda samemu žal svoje nepremišljenosti. Ali kakšne nazore bo tujec imel o našem barbarstvu? Ali bi vlada ne mogla nekaj bolj olikanih ljudi k žandarmeriji jemati? Kaj enacega se more vsacemu, ki tri ure od doma potuje, prigraditi. Pa se bo vsak nas lepo zahvalil za enake položaje, nevedne civilizirane države.

Razne vesti.

* (Strašno maščevanje nad morilecem.) V jutro proti 2. uri pride več našimljenih mož v Lalem (Indijana) v severno-amerikanskih državah, kjer primejo mestnega stražnika ter ga zaprejo, potem v jetnice gredo in sodnika tam bivajočega za ključke terjajo. Ta jih neče dati, oni ga zgrabé in zapró. Za tem si pripravijo kovaško kládvo, s katerim prebijó do celice, kjer je bil Delos Heferson zaprt, ki je pred nekaj dnevi nekega Halsteada umoril. Celica je imela dvoje vrata, oboje prebije divja četa in morilec jim stoji nasproti. Vedoč, da ga čaka smrt, ako ga primejo, hotel se je z nekim pobišnim orodjem na življenje in smrt braniti. Kot razdraženi tiger stoji tū in varuje vrata. Druhal, ki je divjega morileca poznala, in vedela, da bi bil prvi, ki bi se mu približal, gotovo mrtev, se nekaj časa obotavlja. Potem pa začne z oljem in trpentinom namočene klančiče preje v celico metati in tam z dolgimi rantami zažigati. Kakor hitro so ga mogli videti, ker je bilo zdaj svitlo v sobi, začno streljati nanj, eden ga zadene v prsa, drugi mu roko zlomi. Ne more se več braniti in težek kamen ga pobije celo na tla, na kar ga zgrabijo, zvežejo in iz ječe peljejo. „Kaj hočete z mano početi?“ je vpraša. „Obesili te bomo“ so mu odgovorili. Peljejo ga k 30 čevljev visokemu železničnemu mostu blizu jetnišnice, kjer jih morilec prosi, naj mu pusté toliko časa, da bode molil. Zastonj. Dajo mu vrv krog vratu in privežejo drugi konec trdno k mostu. Potem ga potisnejo navzdol. Ko je bil mrtev, maščevalci odrinejo, nihče jih nij spoznal, nihče vedel, kam. Velik strah je v mestu in okolici.

Tržna poročila.

Iz Pešte 20. julija: Že več let nijsmo imeli tako ugodnega časa za žetev in spravlanje žita, kakor letos. Zato pa je žetev že po večjem končana. Kakšna je žitna letina, se tudi še zdaj ne da presoditi; iz nekih krajev se sliši, da dobra, pa v večjem delu naše dežele je srednja ali celo slaba. Početkom tedna je bila silna vročina do 28 stopinj na termometru; 15. julija pa je po vsem Ogerskem razsajala huda nevihta, ki je tudi dosti škode napravila. Zrak se je vsled tega ohladil in zdaj nij take vročine. Krompir, repa in pesa lepo kažejo. Žitne kupčije še tudi ta teden nij bilo; privozilo

na trg se nij niti pšenice, niti reži, da bi se dalo o ceni govoriti. Turšice pa se je dosti prodalo in je cena za 10 kr. višje poskočila na 3 gl. 70 kr. V pšenici se je barantalo za čas, to je, da se meseca septembra ali oktobra odda, po 5 gold. 85 kr. do 6 gold. za cent, rež pa po 4 gld. vagan. Oves je po 1 gl. 60 kr., repica po 10 gld. — Črna moka za kruh se je ta teden rada kupila; mlini razen dveh ne delajo, zato je cena moke poskočila. — Po svinjski masti se prav malo povprašuje in se dobiva po 27 do 28 gld. cent; špeh pa po 30 do 31 gld. — Za letošnji med se ponuja po 20 gld. za cent, za vosek pa 86 do 92 gl.

Iz Dunaja 20. julija. Žitna cena se po malem vzdiguje, zares čudno o času žetve. Iz tega sodimo, da žitna letina nij posebno dobra. Sicer pa se pred mlačvo nič gotovega ne da povedati. Nova pšenica je za 50 do 75 kr. dražja, kakor začetkom tedna; banatska po 6 gl. 80 kr. za colni cent. Rež pa se je le malo podražila, če prav je znano, da se je reži prav malo pridelalo; moravska je po 5 gl. 15 kr. vagan; ječmen po 3 gl. 20 kr. do 3 gl. 40 kr.; turšica po 3 gld. 50 kr.

Tuji.

23. julija.

Evropa: Siling iz Dunaja. — Perkini s hčerjo iz Zadra. — Polie iz Kraljevice.

Pri Elefantu: Pist, Fišer iz Dunaja. — Račič z gospo, Katolik, Dolenc z gospo, Milconz, Zebul iz Trsta. — Perohel z gospo iz Pariza. — Melih iz Aleksandrije. — Sasliber z gospo, Žužek Jan. od sv. Petra. — Žužek Simon iz Jesenic. — Bergant iz Košane. — Plut iz severne Amerike. — Absec iz Litije. — Golobič iz Cerkij. — Muneles iz Prage. — Franke iz Benetk. — Fragiakomo s hčerjo iz Furlanije. — Rebek iz Pongrada. — Kostajnovčan iz Dolenjskega. — Hofer iz Kostanjevice. — Prister iz Gradiša. — Globočnik z 2 sinovoma iz Postojne.

Pri Malič: Volf iz Dunaja. — Beneditto Minesch iz Reke. — Krause z gospo, otrokom in pesterno iz Trsta. — Šeuerman z gospo, otrokom in pesterno iz Pulja.

Pri Zamorel: Pirker iz Zadra. — Loss iz Trsta. — Seidl iz Novega mesta. — Ušenčnik iz Loke. — Piskar iz Metlike. — Šmid iz Pešte.

Tržne cene

v Ljubljani 23. julija t. l.

Pšenica 6 gl. 60 kr.; — rež 4 gl. 30 kr.; — ječmen 3 gld. — kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 70 kr.; — prosó — gl. — kr.; — koruza — gl. — kr.; — krompir 2 gl. — kr.; — fižol 5 gl. — kr. — masla funt — gl. 51 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 32 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 26 kr.; — teletine funt 27 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent — gl. 80 kr.; — slame cent — gl. 95 kr.; — drva trda 6 gld. 80 kr.; — mehka 5 gld. 20 kr.

Dunajska borsa 23. julija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih	68 gld. 25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"
1860 drž. posojilo	102	" 25
Akcije narodne banke	978	"
Kreditne akcije	222	" 50
London	111	" 80
Napol.	8	" 90
O. k. eskini	—	"
Srebro	109	"

Razprodaja.

Dne 23. julija 1873 se je začela razprodaja k E. Blažičevemu konkurznemu premoženju spadajoče zaloge blaga, obstoječe iz

kolonijalnega, barvnega in tvarinskega blaga, spirita in spirituoznih tekočin in vina,

in raznih drugih v ta strok spadajočih reči, kakor dotičnih štacunskih priprav v štacunskem prostoru v Florjanovih ulicah šte. 68.

Ljubljana dne 20. julija 1873.

(192—2)

Oskrbništvo

E. Blažičeve konkurzne mase.